

Макарук О. В. Проблеми застосування податкових пільг в Україні та перспективи їх вирішення / О. В. Макарук // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 27-28 січня 2016р.). - Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. - 262с. – С. 155-156.

Макарук О.В.,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

З часу існування незалежної держави податкові пільги перетворились на тягар, що потребує негайного реформування. Саме тому проблеми ефективного функціонування податкових пільг та доцільності їх застосування є актуальними в наш час.

Відповідно до Податкового кодексу України податкова пільга – це передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності відповідних підстав [2]. Надання податкових пільг спрямоване на вирішення соціальних завдань, стимулювання певних видів економічної діяльності, економічного зростання в окремих галузях. До позитивних ознак податкових пільг належать: заохочення участі приватного сектора в соціальних програмах; прийняття рішень приватним сектором, а не урядом; пільги є інструментом подолання економічних деформацій, спричинених провалами ринку, його неспроможністю забезпечити ефективний розподіл ресурсів в умовах обмеження конкуренції, зовнішніх ефектів і неповної інформації.

Серед негативних ознак, притаманних пільгам, варто відмітити їх потенційну неефективність та необ'єктивність, зокрема: ускладнення податкового законодавства; функціонування податкових пільг поза межами бюджетної системи; створення регресивнішої системи оподаткування [4].

Також до недоліків податкових пільг належить те, що вони призводять до ускладнення податкового законодавства та провокують платників до ухилення від сплати податків. По своїй суті пільги передбачають нерівні умови оподаткування для різних платників. Зокрема, порушується принцип рівності усіх платників перед законом та недопущення проявів податкової дискримінації [1]. Саме це є причиною кардинально протилежних думок, щодо необхідності та доцільності використання податкових пільг.

Існує інша думка, що звільнення від податків і вільні від податків території головним чином призначаються для залучення іноземних інвестицій. Насправді ж, для іноземного інвестора податкові пільги можуть бути непотрібними, оскільки більшість країн-експортерів капіталу мають угоди про уникнення подвійного оподаткування, якими надається звільнення при сплаті іноземних податків.

З 1.01.2015 року ПКУ збережено лише декілька податкових пільг, звільнень чи особливого порядку оподаткування в іншій формі.

Зокрема, збережено до 01.01.2016 режим так званих «податкових канікул» (застосування ставки оподаткування 0% платниками, доход яких становить до 3 мільйонів гривень, у яких середньооблікова чисельність працівників не перевищує 20 осіб так окремих платників, які перейшли на загальну зі спрощеної системи оподаткування). Також скасовано можливості для застосування інших пільг в оподаткуванні, зокрема: суб'єктами індустрії програмної продукції; підприємствами, що здійснюють діяльність з видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ; підприємств легкої промисловості; підприємств суднобудівної та літакобудівної промисловості; підприємств машинобудування для агропромислового комплексу; прибуток видавництва, видавничих організацій, підприємств поліграфії; суб'єктів кінематографії [5].

Міністерство фінансів України в рамках реалізації податкової реформи пропонує скасувати всі наявні пільги зі сплати податку на додану вартість. Натомість, пропонується замінити податкові пільги наданням прозорої прямої бюджетної підтримки [6].

Грунтуючись на досвіді розвинених країн, з метою підвищення ефективності функціонування податкових пільг необхідно забезпечити виконання таких умов: впровадити чіткі критерії надання податкових пільг; сформувати систему оцінки ефективності використання податкових пільг; збалансувати вплив фіскальної та розподільчо-регулюючої функцій податків та інші [7].

Отже, податкова пільга – це інструмент, який дає можливість окремим платникам податків не сплачувати податки або сплачувати їх в меншому розмірі. Розумне застосування податкових пільг повинне призвести до розвитку економіки країни в цілому. Зокрема, це збільшення робочих місць, покращення якості продукції, модернізація виробництва відповідно до науково-технічного прогресу та використання інноваційних технологій.

Джерела та література:

1. Цимбалюк І. О. Податкова система України в умовах загострення міжнародної податкової конкуренції / І. О. Цимбалюк // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: [матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (29-30 трав. 2013 р.)] відп. ред. Л.Ліпич. – Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2013. – С. 172-174.

2. Податковий кодекс України від 23.02.2012 № 4453-VI (4453-17) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3. Соколовська А. М. Податкові пільги в Україні: міфи та реальність / А. М. Соколовська // Вісник НБУ. – 2008. – №9. – С. 7-11.

4. Лебедзевич Я. В. Податкові пільги та їх соціально-економічна спрямованість / Я. В. Лебедзевич // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 4. – С. 148-154. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_4_23.pdf

5. Зміни в податковому законодавстві з 01.01.2015 [Електронний ресурс]. / Axioma consulting group. – Режим доступу: http://www.ufpaa.org/files/Changes_in_tax_legislation.pdf

6. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

7. Фільо М. М. Проблема втрат бюджету від надання податкових пільг та шляхи її вирішення / М. М. Фільо // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 3-4.